

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Velemanem v právní věci žalobce [REDACTED] V [REDACTED] P [REDACTED] nar. [REDACTED], zastoupeného JUDr. Vladimírem Vaňkem, advokátem se sídlem v Praze 2, Karlově nám. 28, proti žalované **České republice – Ministerstvu spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradské 16, o zaplacení 20.036.000 Kč s příslušenstvím, t a k t o :

- I Žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 175 000,- Kč se zákonnými úroky z prodlení z této částky za dobu od 25. 4. 2013 do zaplacení do patnácti dnů od právní moci rozsudku.
- II Žaloba se v části požadující zaplacení 19 861 000,- Kč s úroky z prodlení a úroky z prodlení z částky 175 000,- Kč za den 24. 4. 2013 zamítá.
- III Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 20 207 Kč k rukám zástupce žalobce do patnácti dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce se v řízení domáhal zaplacení náhrady nemajetkové újmy způsobené v důsledku proti němu vedeného trestního stíhání u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. [REDAKCE]. Trestní řízení trvalo od 28. 9. 2006 do 24. 4. 2012, kdy byl obžaloby zproštěn podle § 226 písm. b) trestního řádu. Nezákonným trestním stíháním bylo zasaženo do jeho osobní cti a vážnosti, kterou měl u obchodních partnerů, pocit beznaděje v přípravném řízení se u něho projevil zhoršením zdravotního stavu, byl vytržen z rodinného života, okruhu svých blízkých a přátel a z podnikání.

Žalovaná ke své obraně uvedla, že dne 24. 10. 2012 žalobce uplatnil v souvislosti s předmětným trestním řízením nárok na náhradu nemajetkové újmy a po provedeném šetření žalovaná konstatovala, že v dané věci došlo k vydání nezákonného rozhodnutí, přičemž konstatovala, že ve věci došlo k vydání nezákonného rozhodnutí a toto konstatování je dostačující satisfakcí za tvrzenou nemajetkovou újmu. Délku řízení považovala za přiměřenou.

Ze spisu Okresního soudu v Opavě [REDAKCE] se podává, že byl sepsán protokol o trestním oznámení dne 22. 9. 2006 pana [REDAKCE]. Záznam o zahájení úkonů trestního řízení je ze dne 24. 9. 2006. Usnesení o zahájení trestního stíhání obviněného [REDAKCE] V [REDAKCE] P [REDAKCE] je datováno 28. 9. 2006, přičemž v popsáném skutku je spatřována zpronevěra dle § 248 odst. 1, odst. 4 trestního zákona. Proti usnesení byla podána stížnost, která byla usnesením Krajského státního zastupitelství v Ostravě ze dne 4. 10. 2006 zamítnuta. Dne 4. 12. 2006 policejní orgán upozornil obviněného na změnu právní kvalifikace, podle níž bude nadále skutek posuzován jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) trestního zákona. Co se týče dalšího dílčího skutku, tak žalobce byl upozorněn na změnu právní kvalifikace, dále 2. 1. 2007 a zde byla tato část skutku posuzována jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 trestního zákona. Usnesením ze dne 21. 3. 2007 policejní orgán rozšířil trestní stíhání obviněného [REDAKCE] V [REDAKCE] P [REDAKCE] o další vyjmenovaný skutek, v němž byl spatřován trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 trestního zákona. Proti tomuto usnesení podal obviněný stížnost, která byla usnesením Krajského státního zastupitelství v Ostravě ze dne 3. 4. 2007 zamítnuta. Policejní orgán požádal o souhlas se zadržením podezřelého, s nímž státní zástupce vyslovil souhlas 26. 9. 2006. Podle protokolu o zadržení osoby podezřelé ze dne 27. 9. 2006 byl podezřelý V [REDAKCE] P [REDAKCE] zadržen, byla podána žádost o podání návrhu na vzetí obviněného do vyšetřovací vazby a usnesením ze dne 30. 9. 2006 Okresního soudu v Ostravě byl obviněný [REDAKCE] V [REDAKCE] P [REDAKCE] ponechán na svobodě za současného přijetí písemného slibu. Byl vydán příkaz k prohlídce jiných prostor-pozemků dne 27. 9. 2006. Dále bylo navrhováno vydání příkazu k domovní prohlídce z téhož dne. Tento návrh byl vrácen soudem bez věcného vyřízení, neboť obviněný byl nesprávně identifikován. Policejní orgán provedl dne 27. 9. 2006 výslech podezřelého, následujícího dne byl obviněný vyslechnut, o čemž ve spise se nachází protokol. Ve výslechu obviněného policejní orgán pokračoval dne 3. 1. 2007, a dále pak 6. 4. 2007. Dne 28. 9. 2006 byl vyslechnut svědek [REDAKCE], téhož dne svědek [REDAKCE] jako poškozený se do trestního řízení přihlásila společnost FERRAM, a. s., která vyčíslila škodu částkou 11.068.471,- Kč. Ve výslechu svědka [REDAKCE] bylo pokračováno 24. 1. 2007, poté dne 10. 4. 2007. Dne 28. 9. 2006 policejní orgán vyslechl svědka [REDAKCE], ve výslechu tohoto svědka pokračoval dne 30. 11. 2006, poté dne 24. 1. 2007, dne 10. 4. 2007. Dne 28. 9. 2006 policie vyslechl svědka [REDAKCE], ve výslechu pokračovala dne 30. 11. 2006. Dne 28. 9. 2006 policejní orgán dále vyslechl svědkyni [REDAKCE], ve výslechu svědkyně pokračovala dne 17. 4. 2007. Dne 30. 10. 2006 byl vyslechnut svědek [REDAKCE], v jeho výslechu bylo pokračováno dne 24. 1. 2007. Dne 2. 11. 2006 policejní orgán vyslechl svědka [REDAKCE], v jeho výslechu pak pokračoval 13. 2. 2007. Dále byl vyslechnut dne 2. 11.

2006 svědek [REDAKCE] v jeho výslechu pokračováno dne 13. 2. 2007. Dále byl vyslechnut dne 26. 10. 2006 svědek [REDAKCE] dne 29. 11. 2006 svědek [REDAKCE], [REDAKCE] občan. Výslechu byl přítomen tlumočnick. Ve výslechu svědka [REDAKCE] bylo pokračováno dne 14. 12. 2006. Dne 14. 12. 2006 policejní orgán vyslechl svědka [REDAKCE] v jeho výslechu pokračoval dne 14. 2. 2007. Tím končí první svazek spisu týkající se přípravného řízení. Druhý svazek začíná č. l. 277, opatřením ze dne 3. 10. 2006 policejní orgán přibral tlumočnicka jazyka anglického k překladu zajištěných písemností. Opatřením ze dne 27. 11. 2006 přibral znalce Jana Hyblera pro obor znalecké činnosti ekonomika, ceny, odhady, tlačné, vlečné, osobní lodě, speciální motorové nákladní lodě a remorkéry k podání znaleckého posudku z oboru pro odvětví ekonomika, ceny, odhady k ocenění rozestavěného plavidla TANKER 17. Znalecký posudek je ze dne 26. 12. 2006. Policejní orgán poté žádal dne 16. 1. 2007 o doplnění znaleckého posudku a ten byl doplněn dne 19. 2. 2007. Znalce vyslechl dne 17. 4. 2007. Ve spise se dále nachází řada listinných důkazů. Záznam o prostudování spisu je datován 30. 4. 2007, z toho se obviněný omluvil prostřednictvím své obhájkyne Mgr. Šárky Podlenové a žádal o stanovení nového termínu, a to z důvodu náhlého akutního onemocnění. Spis poté obviněný prostudoval dne 23. 5. 2007. Dne 28. 5. 2007 došel krajskému státnímu zastupitelství návrh na podání obžaloby. Krajské státní zastupitelství dne 26. 6. 2007 vrátilo věc policejnímu orgánu s pokyny k doplnění dokazování. Policejní orgán poté pokračoval ve výslechu svědka [REDAKCE] svědka [REDAKCE] a to dne 3. 7. 2007 (oba výslechy jsou ze 3. 7. 2007). Záznam o prostudování spisu je datován 2. 8. 2007. Návrh na podání obžaloby došel krajskému státnímu zastupitelství 6. 8. 2007. Usnesením Krajského státního zastupitelství v Ostravě ze dne 31. 8. 2007 bylo zastaveno podle § 172 odst. 1 písm. b) trestního řádu trestní stíhání vedené proti obviněnému [REDAKCE] V [REDAKCE] P [REDAKCE] pro zde vyjmenovaný skutek, v němž byl spatřován dílčí útok trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 trestního zákona, neboť skutek není trestním činem a není důvod k postoupení věci. Dne 7. 9. 2007 krajské státní zastupitelství vrátilo věc policejnímu orgánu k doplnění s tím, že policejní orgán pochybil, když omluvu obviněného z prostudování spisu považoval za nedůvodnou, aniž by tento závěr něčím podložil. Nový záznam o prostudování spisu je pak ze dne 25. 9. 2007, k němuž se obviněný dostavil a navrhl doplnění vyšetřování. Znovu policejní orgán podal krajskému státnímu zastupitelství na podání obžaloby 1. 10. 2007. Krajské státní zastupitelství upozornilo obviněného na změnu právní kvalifikace dne 17. 10. 2007 tak, že skutek popsany pod bodem b) v usnesení ze dne 28. 9. 2006 bude právně kvalifikován jako dílčí útok pokračujícího trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 trestního zákona, tedy původně takto kvalifikovaný bude nadále právně kvalifikován jako trestní čin zpronevěry dle § 248 odst. 1, odst. 3 písm. c) trestního zákona, a dále pak skutek popsany v usnesení policejního orgánu ze dne 21. 3. 2007, kterým bylo rozšířeno trestní stíhání pro další dílčí útok trestného činu podvodu bude nadále právně kvalifikován jako trestní čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) trestního zákona.

Obžaloba byla Okresnímu soudu v Opavě doručena 30. 10. 2007. Hlavní líčení bylo nařízeno na dny 4. – 6. 2. 2009, a to dne 7. 1. 2009. Pro překážky na straně obžalovaného bylo hlavní líčení odvoláno. Z omluvení neúčasti obžalovaného ze dne 2. 2. 2009 vyplývá, že obžalovaný má být v těch dnech podrobován sérii odborných vyšetření, které byly dlouhodobě ošetřujícím lékařem naplánovány již dříve, než mu byla doručena obžaloba s vyzněním o konání hlavního líčení. Hlavní líčení bylo poté nařízeno na dny 20. – 22. 5. 2009. V dubnu 2009 obžalovaný namítl místní nepřislušnosti Okresnímu soudu v Opavě. Hlavní líčení bylo poté odvoláno a nařízeno na dny 4. 11. – 6. 11. 2009. Ve spise je potom opis z rejstříku trestů na č. l. 626 ze dne 27. 8. 2009 a na následujícím listě spis pokračuje výpisem z obchodního rejstříku ze dne 6. 8. 2010. Poté následuje záznam o nařízení hlavního líčení na den 9. 9. 2010. Ze záznamu vyplývá, že k hlavnímu líčení se nedostaví svědek [REDAKCE] neboť zemřel. Dne 21. 8. 2010 došla soudu žádost obžalovaného o odročení hlavního líčení

z důvodu kolize. Hlavní líčení bylo odvoláno a nekonalo se ani další hlavní líčení nařízené na den 4. 11. 2010, a to ze zdravotních důvodů na straně obžalovaného. Hlavní líčení bylo poté nařízeno na den 17. 2. 2011. Z hlavního líčení se omluvil svědek [REDAKCE], z důvodu nemoci se omluvila i svědkyně [REDAKCE]. Hlavní líčení se konalo dne 17. 2. 2011, po přednesení obžaloby soud vyslechl obžalovaného, svědka [REDAKCE] a za účelem opětovného předvolání svědků [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a znalce hlavní líčení odročil na 7. 4. 2011. V březnu 2011 obžalovaný navrhl doplnění dokazování. Z odročeného hlavního líčení se opětovně omluvil svědek [REDAKCE], neboť se nachází v zahraničí. Při odročeném hlavním líčení byl vyslechnut [REDAKCE], svědkyně [REDAKCE], svědek [REDAKCE], svědek [REDAKCE], svědek [REDAKCE] a znalec Hybler. Za účelem předvolání svědka [REDAKCE] a svědkyně [REDAKCE] soud hlavní líčení odročil na 5. 5. 2011. Svědkyně [REDAKCE] se omluvila z důvodu veliké vzdálenosti z místa jejího bydliště a pro zdravotní potíže, přesto se k hlavnímu líčení dostavila a byla vyslechnuta jako svědkyně. Dostavil se i svědek [REDAKCE]. Za účelem doplnění dokazování hlavní líčení soud odročil na 28. 7. 2011. V květnu 2011 učinil obžalovaný návrh na doplnění dokazování. Při odročeném hlavním líčení byl vyslechnut svědek [REDAKCE], svědkyně [REDAKCE] a za účelem vyčkání zprávy od správce konkursní podstaty soud hlavní líčení odročil na 1. 9. 2011. Při odročeném hlavním líčení byly předloženy k nahlédnutí obžalovanému listinné důkazy a po závěrečných řečech byl obžalovaný podle § 226 písm. b) trestního řádu zproštěn obžaloby a poškozená FERRAM, a. s. odkázána s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Rozsudek nabyl právní moci dne 24. 4. 2012.

Účastnickým výslechem žalobce soud zjistil, že většinu pracovního života žalobce trávil v zahraničí, nebyl jsem nikdy tuctovým pracovníkem, za Českou republiku jsem pracoval v organizaci [REDAKCE], což je [REDAKCE] pro námořní dopravu, jejímž byl aktivním členem. Podílel se i na zpracování ideového projektu komunikačního systému [REDAKCE] pro obor námořní dopravy, kde měl dobré postavení. Po roce 1989 začal na vyzvání pracovat na restrukturalizaci loďářského průmyslu. Získal zakázky ze zahraničí, měl jméno a důvěru, měl také neobvyklé množství kontaktů. Během několika měsíců se pak v důsledku trestního stíhání toto všechno zhroutilo, neboť v západním světě není obvyklé, aby měl důvěru někdo, kdo je trestně stíhán. Obchodní partneři mu přestali důvěřovat, nedošlo ani k prodloužení smluv, z toho plynuly finanční problémy a nakonec skončil s minimálním důchodem. Nakonec zkolaboval na ulici, ač jsem byl zdravý a neměl předtím žádné zdravotní potíže. Ztrácel pak důvěru v sám sebe, disponuje jenom omezenými finančními prostředky, bere prakticky jakoukoliv pomocnou práci. Finanční nouze také vedla k rozpadu manželství po 50 letech. Další trestní stíhání jeho osoby byla vedena jako následek vypovězení smluv ze strany obchodních partnerů a tato trestní stíhání, ta byla dvě, v jednom byl odsouzen k podmíněnému trestu, druhé bylo pro neúčelnost zastaveno. Jednalo se o neodvedení daně a pojistného. Sám nepochybuje o tom, že jeho zdravotní stav se zhoršil v důsledku trestního stíhání. Čelil obrovskému psychickému tlaku. Trestní oznámení bylo podáno společností Ferram Opava, byl s touto společností v obchodním kontaktu, odebíral od nich část hutního materiálu. Pokud jde o stavbu lodí, tak měl pronajatu loděnici [REDAKCE]. Nebyla mu prodloužena nájemní smlouva právě proto, že byl trestně stíhán, a to z důvodu, že to údajně poškozovalo jméno loděnice jako takové.

Výslechem svědkyně [REDAKCE] soud zjistil, že se žalobcem dlouhodobě spolupracovala ve firmě jako finanční ředitelka. Ve [REDAKCE] loděnici stavěli malé říční lodě, ale i velké lodě pro Polsko. Pro malé říční lodě stavěli celé trupy, objem jednoho kontraktu byl přibližně 500.000 - 600.000,- €. Zúčastňovala se uzavírání kontraktů. V roce 2004 byli osloveni firmou FERRAM, která jim chtěla dodávat plechy. S FERAMEM spolupracovali asi dva roky bez problémů, když jednou v roce 2006 přišli s tím, že by chtěli potvrzení pro banku, že část odměny dostanou dříve, než bylo dohodnuto. Seznámili je s tím, jak to funguje, že toto není

možné, avšak nakonec se dohodli s FERAMEM, že jim část zaplatí, což bylo asi 11 milionů korun. S majitelem loděnice podepsali různé dokumenty. Jednalo se o notářské zápisy s přímou vykonatelností a směnky. Mysleli si, že již je vše v pořádku, když v září 2006 vtrhla do areálu loděnice policie. Tehdy zadržela pana žalobce na 3 – 4 dny. No, a následně agent, který zastupoval holandského zákazníka, řekl, že nemá důvěru ve firmu a že mu loď bude stavět někdo jiný v téže loděnici, že bude jednat přímo s majitelem loděnice.

Výslechem svědkyně [REDAKCE] soud zjistil, že je dcerou žalobce, následkem

trestního stíhání bylo, že otec přišel o veškeré obchodní kontrakty, dostal výpověď z loděnice, Holanďané dali od něj ruce pryč, což mělo ten následek, že nemohl plnit svoje závazky. Pověst otce šla rapidně dolů, a byť byl na konci trestního stíhání zproštěn obžaloby, tak ta jeho pověst byla nenapravitelně poškozena. Zproštění nikoho už pak nezajímalo. Následovaly dluhy, exekuce na celý rodinný majetek, zhoršil se zdravotní stav matky i otce a v loňském roce dokonce se i rozpadlo manželství matky a otce. Otec je již ve věku, kdy nemůže začít se vším znovu. Firma, která podávala trestní oznámení, se snažila zatlačit tímto způsobem na otce, aby jí zaplatil své závazky.

Výslechem svědka [REDAKCE] soud zjistil, že svědek se se žalobcem zná již delší dobu jsem ve společnosti [REDAKCE] je místopředsedou představenstva, tato společnost vlastní loděnici ve [REDAKCE], kterou měla po jistou dobu pronajatou společnost pana žalobce. Po zatčení v roce 2006 ztratil žalobce důvěryhodnost u obchodních partnerů, holandská firma řekla, že nechce pokračovat s ním, svědkova firma tedy musela převzít rozdělané zakázky a dokončit je. Žalobce sám již nebyl schopen tyto zakázky dokončit, neboť dodavatelé mu odmítli dodávat železo, technické plyny a další materiál, leda že by jim platil dopředu hotově za tyto dodávky, což ale nejde. Trestní stíhání trvalo delší dobu, o čemž ví od jednoho zaměstnance, který byl v Opavě na výslechu. Od něj také ví, že žalobce byl nakonec obžaloby zproštěn.

Podle ust. § 1 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen „zákon“), stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu způsobenou při výkonu státní moci. Podle ust. § 5 písm. a), b) zákona stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, a za škodu, která byla způsobena nesprávným úředním postupem. Podle ust. § 13 odst. 1 stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Podle ust. § 26 zákona, pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v zákoně občanským zákoníkem („o. z.“). Podle § 31a odst. 1 zákona platí, že bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle § 31a, odst. 2 zákona se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného za dostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Podle odst. 3 cit. ust. v případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda

využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného.

Dle doktríny i konstantní judikatury je nárok na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsouzením, specifickým případem nároku na náhradu škody nezákonným rozhodnutím. Rozhodnutí o zproštění obžaloby je přitom rozhodnutím, které (byť nikoliv výslovně) „ruší“ účinky zahájeného trestního stíhání, činí rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání zahájeno, ve smyslu zákona „nezákonným“ a zakládá proto dle soudu nárok na náhradu škody (odškodnění nemajetkové újmy) v právním režimu zákona. Uvedené právo nemá pouze ten, kdo si obvinění zavinil sám a ten, kdo byl obžaloby zproštěn nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost nebo že trestný čin byl amnestován. Se sdělením obvinění žalobci je proto třeba s ohledem na způsob skončení trestního stíhání žalobce nakládat v režimu zákona jako s nezákonným rozhodnutím.

Pokud jde o jednotlivé žalobní nároky, soud je ve světle učiněných skutkových zjištění posoudil následovně:

I. Zadościučinění za délku řízení.

Pokud jde o délku řízení, pak z provedeného dokazování je zřejmé, že trvalo 5 let a 6 měsíců, přičemž lze vysledovat dva průtahy na straně soudu, jednak v případě nařízení hlavního líčení až po roce a půl od podání obžaloby, další průtah pak soud shledal v době, než byl vyhotoven rozsudek. Vzhledem k těmto okolnostem a skutečnosti, že se jednalo o trestní řízení, považuje soud délku řízení jako nepřiměřenou. Řízení nelze označit za složité, bylo vedeno pouze v jediném stupni soudní soustavy, podíl žalobce na délce trestního řízení nebyl nijak výrazný, i když ze zdravotních důvodů bylo nutno vícekrát hlavní líčení odročit. Soud vycházel ze základní částky 15.000 Kč za 1 rok řízení a tuto základní částku modifikoval tím způsobem, že pro složitost nebyla částka ani zvyšována ani snižována, neboť složitost považuje soud za standardní, naproti tomu pro postup soudu byla s ohledem na jednotlivé průtahy i skutečnost, že bylo řízení vedeno pouze v jediném stupni soudní soustavy, zvýšena o 10 %. Pro jiná kritéria neměl soud důvod základní částku modifikovat, když význam řízení pro žalobce je hodnocen v rámci odškodnění samotného trestního stíhání (viz níže kupř. rozhodnutí sp. zn. 30Cdo 2813/2011).

Základní částka 68.000 Kč tak byla zvýšena o 10 % na částku 75.000 Kč, kteroužto částku považuje soud za přiměřené zadościučinění v penězích za nemajetkovou újmu vzniklou délkou trestního řízení.

II. Zadościučinění za nezákonné rozhodnutí

Nejvyšší soud ve své judikatuře (kupř. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011) dovodil, že kritéria, která pravidelně mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy, jsou v případech zahájení trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem následující:

1) Povaha trestní věci – pod tímto kritériem se má na mysli závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá, to souvisí i

s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu a případného společenského odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě, tedy v těch veřejných hodnotách, které jsou chráněny konkrétní skutkovou podstatou obsaženou ve zvláštní části trestního zákoníku).

2) Délka trestního řízení. Toto kritérium zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval.

3) Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Toto kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu a formulovaných pod body 1/ a 2/. Vedle toho je třeba podle § 31a odst. 2 zákona při stanovení formy a výše zadostiučinění přihlídnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. Bude-li zjištěno, že se poškozený dopustil jednání, pro které byl následně trestně stíhán, nepovede to sice k závěru o tom, že si trestní stíhání zavinil, a tím pádem k absenci odpovědnosti státu za poškozenému trestním stíháním vzniklou újmu, ale půjde o důležitou okolnost pro stanovení formy a případně výše odškodnění.

V souzeném případě je soud toho názoru, že nezákonným rozhodnutím, kterým je dle konstantní judikatury usnesení o zahájení trestního stíhání v případě, že nedošlo k pravomocnému odsouzení obviněného, vznikla žalobci nemajetková újma. Každé trestní obvinění zasahuje do běžného života člověka citelným dojmem, zejména tehdy, jedná-li se o obvinění liché. V souzené věci se jednalo o obvinění z trestného činu, za který žalobci hrozil trest až 12 let.

Délku trestního řízení jako kritérium soud nehodnotil, neboť z tohoto titulu požadoval žalobce odškodnění samostatně.

Pokud jde o následky způsobené trestním stíháním, případně okolnosti, za nichž k nemajetkové újmě došlo, má soud svědeckými výpověďmi prokázán negativní zásah do sféry rodinné, osobní i zdravotní, jedním z nejdůležitějších zásahů pak soud shledává zásah do oblasti pracovní, neboť trestním stíháním žalobce ztratil důvěryhodnost u svých obchodních partnerů. S ohledem na tyto čtyři okolnosti soud nalézá přiměřenou výši zadostiučinění v částce 100.000 Kč, pro stanovení částky vyšší neshledal soud důvod, neboť velmi významnou příčinou zahájení trestního stíhání byla jednak činnost obchodní společnosti FERRAM, která podávala trestní oznámení a která tak zřejmě chtěla řešit své obchodní vztahy se žalobcem, neméně významnou okolností pro vznik újmy v podobě finančních následků spatřuje naopak soud v tom, že žalobce spolu se svou manželkou podepsali notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti, které byly následně příčinou exekucí, v nichž žalobce spatřuje také velmi významný zásah do své osobnostní sféry. Žalobce ostatně sám ve svých žalobních tvrzeních uvádí, že trestní stíhání bylo od samého počátku vykonstruováno a bylo aktem pomsty společnosti FERRAM a. s. za to, že tato společnost utrpěla z obchodního styku se společností MARTEC, s. r. o. finanční ztrátu.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. podle úspěchu ve věci.

Rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2707/2013,

uveřejněném pod R 40/2014, byla sjednocena soudní praxe závěrem, dle něžž výsledek řízení projevující se tím, že poškozený žalobce dosáhne satisfakce uložení povinnosti škůdce nahradit mu nemateriální újmu anebo poskytnout mu morální satisfakci, popř. dosáhne konstatování porušení práva, lze s přihlédnutím k přiměřenosti žalované formy náhrady hodnotit ve smyslu zásad úspěchu ve věci obdobně jako plný úspěch (§ 142 odst. 1 o. s. ř.), byť žalobci nebylo přiznáno jím požadované plnění nebo jeho výše.

Závěry těchto rozhodnutí jsou plně použitelné i pro rozhodování v této věci. Soud proto vycházel při výpočtu odměny za zastupování advokátem z částky 50 000 Kč pokud jde o nároky na zadostiučinění za nemajetkovou újmu. V řízení bylo advokátem provedeno celkem pět účelných úkonů (převzetí věci, podání žaloby, účast u třech jednání soudu). Při sazbě 3100 Kč za úkon a paušální náhradě hotových výdajů se tak jedná o celkovou výši nákladů 20 207 Kč včetně DPH.

P o u č e n í: Odvolání proti tomuto rozsudku lze podat k Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2 do patnácti dnů od jeho doručení.

V Praze dne 6. listopadu 2015

JUDr. Petr Veleman, v. r.
soudce

Za správnost vyhotovení:
Procházková